

BRAZILA ESPERANTISTO

66-a Jaro

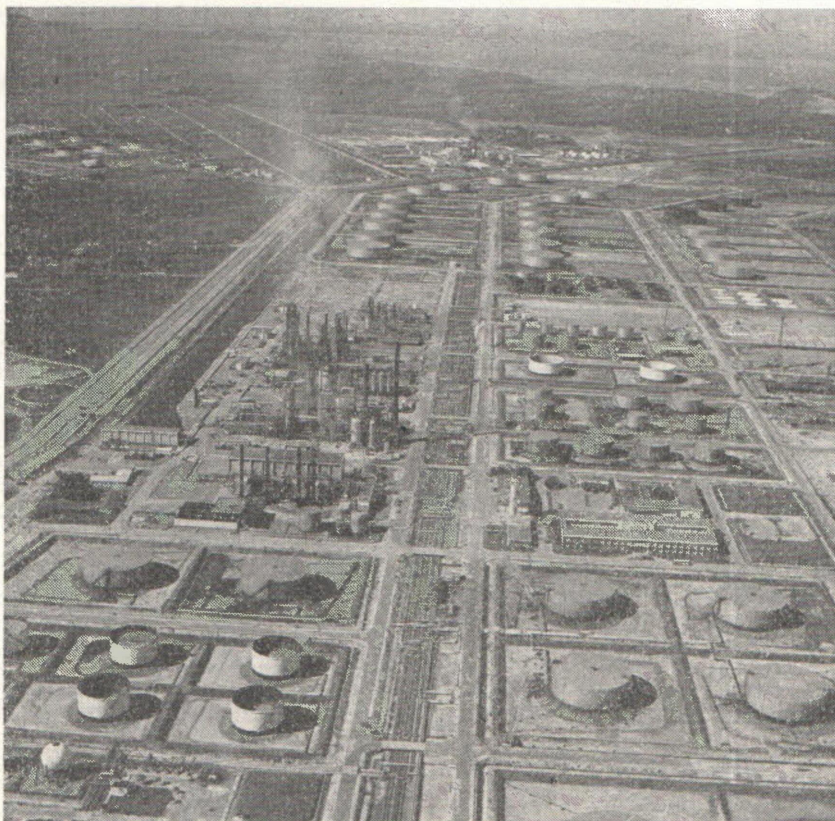
JANUARO - MARTO 1972

N.º 694-696

Oficiala organo de **Brazila Esperanto-Ligo**, Societo de publika utileco (dekreto N. 4356, 26 Oktobro 1921). Jarabono eksterlande: 15 respondkuponoj.

Sidejo: **Praça da República, 54, 2.º** — Telefono: 232-6309 — RIO DE JANEIRO — BRAZIL
Respondeca redaktoro (redactor principal): **D-ro Carlos Domingues**

DUQUE DE CAXIAS — RJ

Aervidaĵo de Rafinejo Duque de Caxias, plej granda en Brazilo, unu el la plej gravaj en Sudameriko. Ĉiutaga produktado: 26.000 m³ da petrolderivaĵoj.

KONVERSACIO (VII)

LA BIENO

— Ĉu estas granda la bieno?

— Sufiĉe. Ĝi ampleksas 400 hektarojn — pli ol cent buŝelojn laŭ la loka kamparana mezuro. La biendomo estas komforta kaj la laboristoj okupas modernajn brikaĵojn loĝejojn. Tie troviĝas diversaj instalaĵoj inkluzive de maŝinoj por fabrikado de faruno el manioko. Akvo fluas abunde kaj la tero estas ĉirkaŭbarita per pikdrato.

— Kiel vi ĝin ekspluatas?

— Precipe per bovbredado. Mi grasis bovojn por buĉado kaj bredas purrasajn laktobovinojn. Agrokulturo postulas multege da laboro; oni devas senveprigi, plugi, erpi, sterki, semi, apliki insekticidojn, rikolti ktp. Eĉ tiel mi kultivas maizon, sukerkanon, maniokon, ananason, rizon, fazeolon, kaj aliajn plantojn. Por bovbredado estas bezonaj adekvataj staloj, bone planitaj enfermejoj kaj paŝtejoj konstante flegataj, por kio oni priplantas la kampojn per furaĝaj herboj, sojfaboj kaj aliaj legumenaĵoj. Nur ĝustatempa ensiligo certigas furaĝon dum la tuta jaro. Veterinara prizorgado estas nemalhavebla ĉefe koncerne al vakcinado kontraŭ endemioj.

— Ĉu multaj bienuloj prosperas en via regiono?

— Bedaŭrinde ne. Hodiaŭ nur kelkaj bienposedantoj mem ekspluatas siajn terojn; la plimulto kontentigas per farmigo je duono aŭ triono, kaj vivas en urbo, kie la vivo estas al ili multe pli alloga. Parte ili pravas, ĉar la rento de investita kapitalo estas nuntempe senkompare pli signifa ol la profito eltirebla de la kampo.

— Do kial vi insistas?

— Ĉar la kampara vivo estas multe pli saniga, ĉefe por la nervoj — malsana kamparano preskaŭ ne ekzistas. En bieno la familio kreskas kiel vere kunlaboranta kolektivo kun la beno de Dio. Kaj nur tie oni efektive sin sentas sia propra mastro.

— Mi komprenas vian vidpunkton...

G. P.

RETORIKO

Ivo Lapenna

Tudo sobre a retórica. Prefácios de R. Rossetti e G. Waringhien. 3.ª ed. encadernada Cr\$ 48,00

QUOTA ANUAL DE ADESAO A LIGA BRASILEIRA DE ESPERANTO

(De acordo com os Estatutos todos os membros são automaticamente filiados à organização mundial)

Membro simples: recebe a carteira de sócio, os cupões de serviço e o "Brasil Esperantista"	20,00
Membro com direito ao Anuário: recebe o mesmo que o antecedente e mais o Anuário do movimento esperantista	50,00
Membro Assinante: recebe o mesmo que o antecedente e mais a revista "Esperanto"	70,00
Membro Mantenedor: recebe o mesmo que o Membro Assinante ...	100,00
Patrão: recebe o mesmo que o Membro Assinante e paga 10 vezes a quota deste.	
Membro Vitalício: recebe o mesmo que o Membro Assinante e paga 20 vezes a quota deste.	

Todas as importâncias devem ser remetidas em cheque pagável no Rio de Janeiro à

LIGA BRASILEIRA DE ESPERANTO

PRAÇA DA REPÚBLICA, 54, 2.º

Rio de Janeiro, GB

ESPERANTO NO ESTRANGEIRO

GRÉCIA — Ioanis Kotitsas, diretor da Academia Grega de Pedagogia, preferiu uma série de palestras sobre o Esperanto. As palestras foram transmitidas pela Rádio da Tessalônica.

MOÇAMBIQUE — Estão sendo organizados em Lourenço Marques cursos de Esperanto para crianças. São seus organizadores, M. Raposo, Agostinho de Almeida e Franco Simões.

POLÓIA — Em Wroclaw fundou-se o "Círculo Esperantista Científico de Escolas Superiores", com o objetivo de estabelecer contatos científicos, por meio do Esperanto, entre escolas de nível superior de diversos países. Sede do círculo: Wroclaw-17, Caixa Postal, 16.

SUÉCIA — Foi editado em Estocolmo um prospecto ilustrado, em Esperanto, sobre "O Movimento das Cooperativas de Consumo na Suécia". Exemplos podem ser obtidos, gratuitamente, junto à "Kooperativa Forbundet, 396 Utlandsavdelningen, S-104 65 Stokholm.

O ESPERANTO NAS ESCOLAS

SEMENTE DUMA ALIANÇA A VINCULAR OS POVOS DA TERRA

Transcrevemos do Diário do Congresso Nacional o discurso proferido no sessão do dia 28 de Outubro último na Câmara dos Deputados pelo ilustre Deputado
ATHIÉ JORGE COURY.

ESPERANTO: língua internacional a ser falada por todos os homens, facilitando-lhes o entendimento, aproximando-os mais íntima e cristãmente, para alicerçá-los na pregação de ideais duma paz duradoura, infinita.

Esse o sonho de Ludwig Lazarus ZAMENHOF, criador do Esperanto, por acreditar que a diferença de línguas respondia pelo desentendimento entre os povos.

O célebre médico de Bielostok, cidade da Polónia russa, enquanto clinicava em Varsóvia dedicou-se à formação desse idioma internacional, cujas bases lançou — com seu primeiro livro — *Internacia lingvo*, em 1887, sob o pseudônimo de *Dro Esperanto*; donde proveio o nome posteriormente dado a êsse fácil meio de comunicação entre os homens na Terra.

Conhecedor profundo da latim, do grego, do hebraico e de vários idiomas modernos, ZAMENHOF impressionou vivamente a seus contemporâneos, pelo ideal que abraçara, e o eco de seu renome ressoa hoje, permanentemente, através de monumentos e logradouros públicos dos países civilizados que lhe cultuam a memória.

Recentemente, Sr. Presidente, o Deputado Jayro Maltoni, da Assembléia Legislativa de São Paulo, dirigiu-se ao Presidente Médici solicitando fossem procedidos estudos para a inclusão do Esperanto no currículo escolar de nosso País.

Deputado Athié J. Cury

Como verifica V. Exa., Sr. Presidente, de velas enfunadas ganhou o mar alto o movimento esperantista no Brasil.

Dirigindo-se a “O Matutino Popular”, de Caçapava, enfatizou o Deputado Maltoni que, “falando a mesma linguagem os homens poderão exprimir os mesmos sentimentos”. E arrematou: “É de esperar que dentro de pouco tempo seja regulamentada a lei que permitiu, em caráter optativo, o ensino do Esperanto em nossas escolas de nível médio”.

Se é para propiciar a cabal compreensão entre os homens, não só no Brasil, mas no mundo inteiro, bem podia o Presidente Médici determinar providências no sentido da generalização do conhecimento do Esperanto, ligando seu nome a esse

Brazila Kroniko

BAHIA

Salvador — Bahia Esperanto-Asocio memorigis en la 23-a de Oktobro lasta la 1-an jarcenton de la naskiĝo de Inĝeniero Alberto Couto Fernandes, eminenta pioniro kaj elstara paladino de Esperanto en Brazilo. Paroladis en la soleno Prof. Antônio Loureiro de Sousa, kiu estis lernanto de D-ro Couto Fernandes, kiam reprezentante la Ŝtaton li faris kurson de Statistikoj, kiu inkluzivis lernon de Esperanto sub la gvido de la omagiĝo. La parolinto montris la plurajn librojn verkitajn de Couto Fernandes.

En la kunveno estis donitaj la diplomoj de la lernintoj en la lasta kurso.

GUANABARA

Rio de Janeiro — La 4-an de Decembro vizitis Brazilan Esperanto-Ligon S-ino Françoise Dufour el Kanado, kie ŝi laboras kiel sekretario de unuagrada lernejo. La ĉeesto de ŝia vizitantino estis tre agrabla pro ŝia simpatio. Dum ne alvenis S-ro Alfredo Maceira Rodriguez, Fakdelegito pri Turismo, kiun ŝi deziris koni, S-ino Marcelina de Azevedo Carneiro ŝin invitis viziti la tradicion parkon "Campo de Santana", kiu tre plaĉis al S-ino Dufour.

sadio e velho ideal dos povos civilizados.

Na era das comunicações, com as facilidades a se multiplicarem dia a dia, face aos milagres da tecnologia no setor, com as mensagens de paz do cristianismo trocadas num único idioma haverão de se aproximar os homens, vencendo as barreiras que teimam em se erguer entre eles. E em breve os mundos serão um só mundo, e os povos um só povo de Deus.

Sobre o Esperanto, Sr. Presidente, era o que tínhamos a dizer.

SÃO PAULO

Santos — La 5-an de Novembro lasta, komisiono konsistanta el S-roj Francisco de Sousa Almada, prez. de Centro Esperantista de Santos, Nelson Silveira, prez. de São Paulo Esperanto-Asocio, Majoro Gilberto A. Silva Velho el Caçapava kaj F-ino Elvira Fontes, instruistino ĉe São Paulo E. Asocio, vizitis la Ŝtatan Asembleon de São Paulo por paroli al S-ro Deputito Jayro Maltoni pri liaj laboroj por oficialigo de Esperanto en la lernejoj. S-ro Maltoni asertis, ke li sin direktos al ĉiuj kolegoj de la aliaj Ŝtatoj, petante ilian apogon.

RIO GRANDE DO SUL

Porto Alegre — En la 5-a de Decembro lasta Esperantista Societo de Porto Alegre elektis kaj enoficigis sian novan estraron por la jaro 1972. Prezidanto estas D-ro Ernani Dias Corrêa, Viceprezidanto Supera Juĝisto Modesto Belmonte de Abreu, 1-a Sekretario S-ro Ary Zamora.

Nova Petrópolis — Nia klera dana samideano S-ro Hary Niels Jensen Petersen ĵus translokiĝis kun sia familio de Bertioga, SP, kie li loĝis dum jaroj, al Nova Petrópolis RS (posta restante). S-ro Petersen skribas:

Mi esperantanigis kiel 15-jara junulo en 1907 kaj en 1910 mi konatigis kun D-ro. Zamenhof, S-ino. Zamenhof kaj la plej juna filino Lidja (familie nomata Lili); kaj kiu unufoje konatigis kun nia majstro, nepre ĉiam restas fidela al Esperanto, la genie greftita natura lingvo tuteŭropa, kiun la ĉinaj kaj japanaj esperantistoj ofte nomas "la noveŭropa lingvo". Mia edzino kaj mi hejme multe parolas esperante en la ĉiutaga vivo, samtempe kun nia hejmlanda lingvo, la dana.

Nia samideano estas verkinto de la konata libro "Takuno, Taquigrafa Universal, A Nova Escrita Para Todos, 1935, São Paulo, SP", kiu citas multloke Esperanton.

METODIKO DE LA ESPERANTO-INSTRUADO

R. Rakuša

Guia para professores de Esperanto
Cr\$ 14,00

Aperfeiçoe o seu Conhecimento

"Comecei, então, a evitar traduções literais pensando diretamente na língua neutra. Daí por diante senti que, em minhas mãos, ela deixava de ser mera sombra, sem base, deste ou daquele idioma, com que eu lidava no momento; agora possuía espírito próprio, vida própria, fisionomia bem definida e claramente expressa, livre de quaisquer influências"

Zamenhof

JOÃO TERNURA

Aníbal Machado

Aquele casarão era um ninho de maldizentes e neuróticos a que nem a paisagem socorria. Mas em Manuel sentia Ternura a transparência do coração. A vida difícil não deixara nele traço de amargura. Seu gosto de viver tinha algo de infantil e se expremia pela aceitação deslumbrada mas calma das coisas. Era o melhor da Pensão. Nele descobrira Ternura o irmão que nunca tivera.

O resto, gente própria a ser esquecida. Estas as primeiras amostras de uma cidade que ele sonhara esplêndida...

Ternura contemplava a combinação de mar e montanha no espaço nublado.

A escuridão descia sobre os telhados, aumentava o mistério dos bairros.

— Quando a vi pela primeira vez, pensava que tudo ia ser possível, Manuel. Até agora, ou não sei o que estou perdendo ou ela nada tem para me dar.

— Mas o que é que você esperava, João?

— Sei lá... Uma coisa que ainda não sei bem o que seja... Uma surpresa... qualquer revelação.

— Ela não tem nada de extraordinário, como todas as cidades. Tudo é isso mesmo... Cada um levando a sua vida.

NEKROLOGO

AVANI BAGGI DE ARAUJO COX

La 19-an de Novembro lasta mortis en Rio de Janeiro nia kara samidea-nino S-ino Avani Baggi de Araujo Cox filino de la unua esperantisto brazila, la supera juĝisto Jácome Martins Baggi de Araujo, kaj fratino de F-ino Araci Baggi de Araujo kaj de F-ino Irani Baggi de Araujo, kasistino de B.E.L.. S-ino Cox naskiĝis en Goiás kaj, lerninte Esperanton, laboris kiel sekretario de sia patro kaj verkadis Esperantajn artikolojn por *Brazila Esperantisto*; ŝi ankaŭ instruis ofte nian Lingvon. Ŝi estis vidvino de ingeniero Oscar Cox.

Brazila Esperantisto denove prezentas la sinceran kondolencon jam prezentitan de B.E.L. al la familio de la mortintino.

— Tem sim, Manuel. Não pode deixar de ter, você é porque não está vendo.

— Francamente, João, eu não...

— Quando as ruas se enchem não te parece que está para romper um canto geral, uma festa?

— Eh, João! Você está delirando. Precisa descansar.

— Descançar?! Com essa fome? Com essa insônia!... Olha lá pra baixo, Manuel. A noite vem descendo. É hora de a gente descer também para a cidade. Vamos?...

O ABC do Esperanto

Notícias do recente Congresso Universal de Esperanto em Londres — onde, durante uma semana, duas mil pessoas de quarenta países usaram o Esperanto em todos os níveis, em plena e fluente comunicação, — despertaram curiosidade sobre a língua internacional.

O sr. R. M. Rosseti, lente da Politécnica de Bristol, e que compareceu ao Congresso de Londres, com mais oito pessoas de Bristol, enviou-nos as seguintes notas, em parte relacionadas com preconceitos populares.

— O Esperanto não é artificial?

“Artificial” é um termo ambíguo. Todas as línguas podem ser chamadas “artificiais”, pois a linguagem é a maior obra artística do homem. Mas como a produção de formas de arte é própria da natureza humana, talvez a arte seja natural no homem.

— Quem inventou o Esperanto?

O Esperanto foi publicado em 1887 pelo dr. Luis Zamenhof, de Varsóvia. Pode dizer “inventou” quem disser, também, que Leonardo inventou a Mona Lisa, ou que Beethoven inventou suas sinfonias.

— Acho que você está forçando analogias.

Nada disso. Talvez seja mais claro dizer que o Esperanto foi *conscientemente* criado, ao passo que as línguas nacionais “medraram” ao acaso, acumulando complicações e irregularidades nesse processo.

— Mas não é certo que uma mistura de línguas será necessariamente complicada?

O Esperanto não é uma mistura de línguas. Tal conceito se aplicaria menos mal à língua inglesa! O Esperanto é baseado nas palavras comuns às principais línguas da Europa, por exemplo: rosa, lírio, oceano, música, universo, política, filosofia, satélite, astronauta e aeroplano. É, portanto, essencialmente internacional.

— Que dizer da Ásia e do resto do mundo?

Termos técnicos e científicos da Europa estão sendo, cada vez mais, usados na Ásia e em toda a parte. Além disso, só a Europa dispunha de um acervo de palavras de uso comum, as únicas que, objetivamente, poderiam servir de base para começar.

— Isso não tornará o Esperanto mais fácil para europeus que para asiáticos?

O Esperanto é assimilado com surpreendente facilidade por chineses, japoneses, coreanos e outros orientais. Em parte, a razão disso está em que a estrutura do Esperanto não é europeia: — tem caráter aglutinante, ou compositivo, mais que flexional — sendo, pois, mais fácil de manipular. Muitos asiáticos precisam aprender uma língua europeia, e o Esperanto é, sem dúvida, a mais simples de todas.

— Bem, o Esperanto parece uma boa idéia...

O Esperanto é uma boa *realidade*. O Congresso Universal de Londres, este ano, trouxe essa realidade às nossas portas.

— Mas, em que outra coisa pode ser usado?

Pode-se viajar e fazer contatos em 84 países do mundo. Além dos contatos informais, de caráter pessoal, — talvez os de maior utilidade — existem várias colônias de férias, para inverno ou verão.

— Quantas pessoas no mundo falam Esperanto?

É impossível dizer: seria o mesmo que perguntar quantos ingleses falam Francês. O número é certamente maior que um milhão e provavelmente menor que dez milhões. Uma estimativa autorizada o calcula em oito milhões.

— Por que a gente ouve falar tão pouco no Esperanto?

Língua não é notícia, mas o fato é que elas, grandes ou pequenas, existem da mesma forma.

— Há muita coisa traduzida em Esperanto?

Sim, embora os escritos originais sejam mais numerosos que as traduções. Uma biblioteca especializada de Londres tem mais de 30.000 obras em Esperanto.

— Como se pode escrever originais em Esperanto?

A escrita original teve que surgir primeiro; do contrário não haveria língua em que se traduzisse. Esse foi o obstáculo que nenhum dos outros 600 projetos internacionais conseguiu remover.

— Então o Esperanto é único no gênero?

Sim. Quando apareceu, ele foi um fenômeno histórico singular, e hoje é

uma realidade social. O Esperanto é uma das línguas do mundo.

— Mas o Inglês não é mesmo a língua internacional?

O Inglês é muito difundido e extremamente útil, mormente para os que o têm como língua materna — os únicos capazes de dominá-lo. Mas estes não vão além de 10% da população do mundo. Os outros 90% ainda procuram a melhor solução para o problema da língua comum.

— Mas não é precisamente êsse o trunfo do Inglês?

Se o Inglês fôsse uma boa solução, o número de línguas oficiais e de trabalho nas Nações Unidas e na UNESCO estaria diminuindo, em vez de aumentar sempre.

— Mas você, naturalmente, não acha que o Esperanto pode substituir as línguas nacionais.

Ninguém imagina isso. O Esperanto não é uma língua nacional, como o Inglês, o Francês ou o Russo, que pretendem um papel internacional; é uma língua internacional, feita a propósito para isso, e que serve de primeira língua "estrangeira" para todos.

— Se ela é nossa língua segunda, como se pode escrever bem nela obras originais?

Isso ocorre todos os dias porque — fato singular — o Esperanto é um idioma que todos podem dominar. Poetas e novelistas podem, assim, surgir em qualquer país. Nossos mais notáveis poetas esperantistas da atualidade são húngaros, escocesses, ingleses, letões, japoneses, irlandeses e brasileiros.

— Que tal a gramática do Esperanto?

Consta de 16 regras sem excessões. A pronúncia é regular: um som para cada letra; acento na penúltima sílaba. Há somente uma forma de verbo para cada tempo, e o vocabulário é muito ampliado por prefixos, sufixos e por composição. O prefixo *mal* forma os antônimos: alta (alto), malalta (baixo); *in* forma o feminino: viro (homem), virino (mulher).

— Como sóa o Esperanto?

Sôa de modo característico. Tente pronunciar estas palavras: Esperanto estas internacia lingvo. Esperanto estas moderna lingvo, simpla, klara, neŭtrala kaj fleksebla.

(Traduzido do "British Esperantist" por FLORIANO PESSOA-.

DIPLOMOJ

1971

Faris ekzamenon kaj ricevis diplomon jenaj esperantistoj:

NORMA ELEMENTA DIPLOMO

Brazila Klubo Esperanto, Rio de Janeiro:

Carlos Porfirio da Rocha
Paulo Portugal Kropf
Otaviano de Menezes Bastos
Jorge Magalhães Torres
Raimundo Stélio Costa
Sergio Sanginito Novaes da Silva

Federação Espírita Brasileira pere de Brazila Klubo Esperanto, Rio de Janeiro:

Celina de Souza Figueira
Hilda Conde Gomez
Hortence Blondet Baruque
José Blanco Sieiro
Luiz Carlos Figueiredo de Carvalho
Yara de Oliveira Souza

Resende Esperanto-Klubo, Resende, RJ.:

Lidinéia Aguiar da Cruz
Nério Capistrano da Silva
Siléa Coelho Madeira
Sônia de Sousa Faria
Armando José da Silva
Haroldo Faria
Sebastião Lôbo de Souza
Marcos Storte
Gastão Gonçalves da Silva
Brandina de Souza Gomes
Maria Luiza Eugênia Jardim
Vicente Eugênio Jardim
Clemilda Soares
Ariomar Massular
Artur Anselmo Massular
Marli da Páscoa Faria
Marcos Antônio Fidélis Soares
Luiz Fernando Sampaio Miranda

Associação Paulista de Esperanto, São Paulo:

Anacirema Miranda de Freitas
Cid Moreira
Cyro Barreto Aguiar Filho
Eduarda de Jesus Roque

Osmir Fernandes
 Pedro de Alcântara Marcondes Machado
 Neto
 Renato Frezatti
 Silvestre Bego
 Aparecida Rodrigues
 Santinha Muccillo

*Ĉe Ginásio Dom Orione, Siderópolis.
 SC:*

Carolina Merkel
 João Antonio Américo
 Ariei Ávila

Esperanto-Rondeto, Bagé, RS:

Wanda Urdaniz Deiro

*Instituto Goiano de Esperanto,
 Goiânia:*

Lorival Etevaldo de Lima
 Silvio Pereira Franco
 Vero-Aldo Campêlo

Per korespondado:

Gerson Cartapatti, São José do Rio
 Preto, SP
 Paulo Affonso Martin Auriema, São
 José do Rio Preto, SP
 Amaro Pinangé Soares, Recife
 Raimundo Eduardo Lopes, Cruzeiro do
 Sul, PR
 Décio Estrêlla Maia, São José do Rio
 Preto, SP
 Jayme Andrade, Recife
 Paulo Afonso de Carvalho, Machado,
 MG
 José Luiz Ribeiro, Araçatuba, SP
 Enivaldo Alves Silva, Maceió
 Paulo Cesar de Medeiros, Maceió
 Adjanits Lins e Silva, Maceió
 Pedro Batista da Costa, São José do
 Rio Preto, SP
 Ezequias Raimundo Alves, Rio Largo,
 AL

NORMA SUPERA DIPLOMO

*Associação Baiana de Esperanto
 Salvador:*

Alvaro Claudiano Carvalho
 Floriana Passos de Oliveira
 Iracema Brandão Knoedt
 Henrique Solon Brandão Knoedt
 José Leal Ferreira
 Vivaldina de Magalhães Caymmi
 Yolanda Criaes Souto Maior

NOVA STRATO

Laŭ decido n-ro 2.470 de la 31-a
 de Majo 1971 de la urbestro de Campos,
 ŝtato Rio de Janeiro, placo en tiu urbo
 ricevis la nomon "Esperanto".

Jen la teksto de tiu decido en la
 portugala lingvo:

Deliberação N.º 2.470 de 31 de Maio
 de 1971.

*Denominando logradouro público
 "Praça Esperanto".*

A Câmara Municipal de Campos de-
 creta e eu sanciono a seguinte delibe-
 ração:

Art. 1.º — Passa a denominar-se
 "Praça Esperanto" o logradouro delimi-
 tado pelas Avenidas São Fidelis e Al-
 berto Torres e pelas duas pistas da Ave-
 nida Visconde de Alvarenga, nesta ci-
 dade.

Art. 2.º — Revogam-se as disposições
 em contrário.

Prefeitura Municipal de Campos, 31
 de maio de 1971.

*Rockefeller Felisberto de Lima
 Prefeito*

Publicada no Monitor Campista em
 5-6-1971.

*Edmundo Mayerhofer de Oliveira
 Subchefe da Secretaria*

*Associação Paulista de Esperanto,
 São Paulo:*

Deodato de França Mello
 Eliza de Camargo
 Fany Dupré
 Geraldo Rodrigues Soeira
 Ilse Erna Jalowski
 Myrtes Pereira Farneze
 Nelson Silveira
 Rui Farneze
 Elvira Fontes

Per korespondado:

José Siquara da Rocha, Salvador
 Ivo Pinto Magalhães, Paraíba do Sul,
 RJ.
 Francisco Alves Mata, Maceió
 Ely Martinez Cunha, Bagé, RS

POR VIA SLIPARA VORTARO

GERALDO PÁDUA

ENKONDUKO

Dum tri jaroj en Usono, tradukante "Military Review" por nia Armeo, mi spertis, ke dulingvaj vortaroj ne utilas por tuttempa laboro. Ordinare, por trovi portugalan tradukon, mi devis trastudi la angla-lingvan Webster...

Reveninte al Brazilo, min mirigis la granda helpo de Plena Vortaro por la kompreno de la senco kaj uzado de vortoj kaj precizigo de nuancoj. Samtempe mi rimarkis, ke plej ofte mi observis nur la treege abundajn ekzemplojn, tute malatentante difinojn kaj klarigojn.

De tiam (1954) mi komencis surslipigi ĉiujn vortojn kaj esprimojn, trovitajn en literaturaj verkoj, bonaj gazetoj, kiam ili trafe redonis vortojn kaj esprimojn de nia portugala lingvo en sencoj, kiujn klarigis la teksto per si mem. Elpensitajn tradukojn mi skrupule evitis,

por certigi internacian uzadon kaj komprenon.

Ekzemple, dum longa tempo mi serĉis tradukon por la frazo: "chega p'ra lá", kaj nur registris la respondan "bonvolu formoviĝi", kiam ĝi aperis en slava gazeto. Multe pli simila al angla "please, move over", ol al nia stranga esprimo.

La praktiko en la verkado ĉiam montris, ke gramatikaj klarigoj malmulte helpas por la celo; kio super ĉio gravas, estas inteligenta komparado de la ekzemploj.

Lastatempe trifoja detala tradutado de la monumenta Plena Ilustrita Vortaro multege riĉigis miajn notojn per tre granda nombro da frazoj kaj ankaŭ da terminoj, kies sencoj facile kompreniĝas ĉe nura indiko de fako aŭ pro perfekta identeco en la du lingvoj.

Eksterlande almenaŭ Rüdiger Eichholz, en Kanado, havis similan ideon. Al li mi ŝuldas la nomon Slipara Vortaro, malgraŭ ke ĝi propradire ne estas vortaro.

Mia opinio estas, ke ĉiu originala aŭ traduka verkisto, aŭ almenaŭ ĉiu grupo devus organizi sian propran sliparon por konstanta ĝisdatigo.

Bonaj amikoj longe insistis, ke mi publikigu la sliparon kunlabore kun la brazilaj samideanoj. Ne estante Krezo, ŝajnis al mi preferinde proponi al BEL ĝian presadon sur la du centraj folioj de ĉiu numero de BRAZILA ESPERANTISTO, tiel ke oni povas aŭ elŝiri ilin por arkivi aŭ kopii entute aŭ elekte, por komenci sian sliparon.

A

A 1. Litero *a*; la *a*; paragrafo *a*. 2. La domo. 3. *Si estas tiu ludanta la pianon*; mi ne konas *tiun*, kiu kantas; mi vidis *vin*, *ŝin*, *ĝin*; la rekompenco estis *tia*, kian vi meritis; elektu *tian*, kia plaĉas al vi. 4. Veturi al Recife; sidi ĉe la tablo; legi ĉe lamplumo; de la telero ĝis la buŝo; je tioma horo; je du metroj de tie; venki per tri kontraŭ du; faru *laŭ* via gusto; preferinde doni, ol ĉion perdi; mortigi per bastonado; vendi po Kr\$ 1,00 por metro; iom post iom. 5. Letero skribota; laboro farenda; ankoraŭ dormanta; pasigi la tempon legante; iri piede; eliri duope; velŝipo. 6. *Se oni kredas tion*, ni sukcesis.

ABA 1. Basko de jako, ĉemizo. 2. *Randaĵo* de ĉapelo. 3. *Malsupro* de monto.

ABAĈANAR 1. *Senbriligi* metalan surfacon. 2. *Brunigi* la haŭton.

ABACATE *Avokado* (frukto de avokadujo "persea pratissima").

ABACATEIRO *Avokadujo*, *avokadarbo* (bot.: "persea gratissima").

ABACAXI *Ananaso* (ŝajnfrukto de ananasujo, "ananas").

ABACHARELAR 1. *Bakalaŭriĝi* (en universitato). 2. *Abiturientigi* (en mezgrada kurso).

ABACIAL 1. *Abataj vestoj*. 2. *Abateja konstruo*.

ABACINAR 1. *Senbriligi* metalan surfacon. 2. *Brunigi* la haŭton.

ĀBACO 1. *Abako* de kapitelo. 2. *Abako* (kalkulilo el ŝoveblaj globetoj). 3. *Abako* (desegnaĵo por matematika kalkulo).

ABADE 1. *Abato* (monaĥejestro). 2. *Paroĥestro*. 3. *Grasdikulo*.

ABADENGO 1. *De abatejo*, *abateja*. 2. *De abato*, *abata*.

ABADESCO Kun *abadeca* aspekto, sinteno.

ABADESSA *Abatino*.

ABAFACÃO *Sufoko* pro varmego; *aerseniĝo* pro fermitaj fenestroj.

ABAFADIÇO *Sufoka areo*, ĉambro.

ABAFADO 1. *Sufoka aero*; estas *sufoke* en la ĉambro; hodiaŭ estas *premaere*. 2. Per *sufoka* voĉo; kun *sufoka* rido. 3. *Dampita* sono de trumpeto.

ABAFADOR 1. *Sufoka* varmego. 2. *Dampilo* de piano. 3. *Varmizolilo* por tekruĉo.

ABAFAMENTO 1. *Sufoko* pro la varmego; *aerseniĝo* pro fermo de la fenestro. 2. *Sufokado* de ĵusnaskito pro nesingardo de la patrino.

ABAFAR 1. La varmo *sufokas*; *senaerigi* iun; *senigi* iun je *aero*. 2. *Superkrii*, *superbrui* ies voĉon. 3. *Sufoki*, *subpremi* sian ridon; *sufoki* sonon, voĉon, skandalon; la bruo *supersonas*, *mallaŭtigas*, *dronigas* la muzikon. 4. *Dampi* la pianon. 5. *Sufoki*, *subpremi* ribelon. 6. *Varmizoli* tekruĉon.

ABAIRRAR *Diskvartaligi* urbeton.

ABAIXA-LUZ *Lampŝirmilo*, *lumŝirmilo*.

ABAIXAR 1. *Mallevi* pezaĵon. 2. *Klini* la kapon; *mallevi* la *okulojn*. 3. *Mallaŭtigi* la voĉon. 4. *Malaltigi* la prezon.

ABAIXO 1. *Sub* la marnivelo; *gradoj sub* nulo. 2. *Malsupre* de la ilustraĵo; la noto *ĉi-sube*; *subskribu* je la *malsupra* linio. 3. *Ruliĝi* *malsupren* de ŝtuparo; veturi la riveron *malsupren*. 4. *For* la ekspluatado. 5. La ponto *disfalas* sub la pezo.

ABAIXO-ASSINADO 1. La *subskribinto*; la *subskribintaĵ* membroj. 2. *Prezenti peticion*, *petskribon* al iu.

ABAJUR 1. *Lampŝirmilo*, *lumŝirmilo*; *lampombrilo*.

ABALANÇAR 1. *Balanci* la kapon (por jesi); *balanciĝi* kiel ŝipo. 2. *Pesi* la varon.

ABALAR 1. *Ŝanceli* foston, konstruon. 2. *Ŝanceli* ies aŭtoritaton; *skui* animojn, ekonomion. 3. *Ekmoviĝi* por fari ion.

ABALAUSTRAR *Garni* per *balustrado*; doni la formon de *balustrado*.

ABALIZADO *Kompetenta sciencisto*; diri kun *kompetenta aŭtoritato*.

ABALO 1. *Eksancelo* al ies kuraĝo, aŭtoritato. 2. *Tertremo*, *sisma movo*; *skuoj* de tertremo.

ABALROAR 1. *Aŭtobuso koliziis*, *puŝiĝis* al, kontraŭ, je fosto; kamiono *koliziis*, *kunpuŝiĝis* kun aŭtobuso.

ABANAR 1. *Ventumi* al si per ĵurnalo. 2. *Svingi* la voston, *svingi* per la mano.

ABANDONAR 1. *Forlasi* edzinon. 2. *Postlasi* ĉion por akompani Kriston. 3. *Forlasi* ideon, planon. 4. Blanko (ŝakludo) *rezignas*.

ABANDONO 1. Decidi la *forlason* de plano, ideo. 2. *Vivi en forlasiteco*; konduti kun *sinforĝeso*.

ABARRACAMENTO -. *Barakaro* (provizoraj konstruoj) por laboristoj. 2. *Tendaro* de soldatoj.

ABARRACAR — *Tendumi* sur kampo, riverbordo.

ABARROTADO 1. Kamiono *supersargita* per sakoj; *troŝargita*. 2. Hotelo *plena* de gastoj; kun la poŝoj *ŝtopitaj* per mono.

ABARROTAR 1. *Supersargi, troŝargi* kamionon per sako. 2. *Plenplenigi* aŭtobuson; *ŝtopi* la poŝojn per mono.

ABASIA 1. *Abazio* (med.)

ABASTARDAR 1. *Rasoj bastardigas* (interkruciĝas). 2. *Homoj bastardigas* (degeneras).

ABASTECER *Sin provizi, proviziĝi* per akvo; *provizi* iun per mono.

ABASTECIMIENTO 1. *Provizo* de ĉio por la vojaĝo; Ministerio de *Provizado*. 2. *Fari priservadon* de aviadiloj.

ABATEDOURO *Bova, kokina buĉejo*.

ABATER 1. *Dehaki* arbon. 2. *Troa laboro hakis, malvigligis* liajn fortojn; la entuziasmo *malvigligis*. 3. *Sterni* malamikojn per pafado; *buĉi* bovojn. 4. *La tegmento subfalas* sub la neĝo; *ŝi subfalas* sub la malfeliĉo. 5. *Rabati* iom de la prezo; *depreni, dekalkuli* procentojn.

ABATIDO 1. *Dehakita* kverko. 2. *Malvigliginta* de longa malsano. 3. *La sternitaj* malamikoj; *la buĉitaj* bovoj.

ABATIMENTO 1. *Doni, peti, ĝui, ricevi rabaton* de kvin procentoj; *rabata* vendado, aĉeto. 2. *Malvigligo* pro malsano.

ABATIS *Bari* vojon per *abatisoj*.

ABAT-JOUR *Lampŝirmilo, lumŝirmilo*.

ABAUADO *Arka kovrilo; arka dorso* de monto; *konvekseco* de ŝoseo.

ABAUAMENTO *Arkeco* de kovrilo, montdorso; *vojkonvekseco* defluigas la pluvakvon.

ABC 1. *Lerni la abocon* (alfabeto). 2. *La aboco* de fiziko. 3. *Abocolibro, alfabetumo*.

ABCESSO *Absceso* (Med.); *dreni la absceson*; *la absceso* disrompiĝis; *la fingro abscesis*; *micetoza gumabsceso*.

ABCISSA *Kartezia absciso* de la punkto.

ABDICAÇÃO 1. *Abdiko* de la reĝo. 2. *Abdiko* de siaj rajtoj.

ABDOMEN *Abdomeno* (ana.)

ABDUÇÃO *Abdukcio* de la okuloj; *la abdukcia* nervo, muskolo.

ABDUTOR *La abduktoro* (muskolo); *abdukcia* nervo, muskolo.

ABENÇOADO 1. *Lando benata* de Dio. 2. *Benita* de la mortanta patro.

ABENÇOAR 1. *La patro benis* sian filon; *pastro benis* la ŝipon. 2. *La nepoj vin benos*; *Dio benis* lin per lerteco.

ABERRAÇÃO 1. *Kromata, sfera aberacio*. 2. *Aberacio* de stelo. 3. *Aberacio* de sensoj, juĝkapablo.

ABERRAR — *La sensoj, juĝkapablo aberacii*.

ABERTO 1. *Malfermita* pordo. 2. *Spirito malfermita* al novaĵoj. 3. *Aperta* urbo, societo; *aperta* frakturo. 4. *Kun dismetitaj* brakoj, flugiloj; *ricevi* iun kun *etenditaj* brakoj.

ABERTURA 1. *Malfermo* de butikoj; ofta *malfermigo* de la buŝo. 2. *Malfermaĵo, aperturo* de puto, kaverno, buŝo, sako; *aperturo* por la kapo en tuniko; *aperturo* de objektiva lenso. 3. *Malfermo, inaŭguro* de kongreso; *malferma, inaŭgura* kunsido; *ŝaka malfermaĵo*.

ABESPINHAR 1. *Kolerigi, incitigi* pro iu motivo. 2. *Koleri, inciti* iun per fifaroj.

ABETO *Abio* (arbo: "abies"); blanka, balzama *abio*

ABEXIM 1. *Abisena* popolo. 2. *La abiseno* (log. Abisenujo).

ABIBE *Vanelo* (birdo: "vanellus")

ABIOGENESE — *Naskigi per abiogenezo*.

ABISMAL *Pro abisma* nesciado

ABISMAR 1. *Enabismigi* en siajn pensojn. 2. *La novaĵo miregigis* lin.

ABISMO 1. *Forfali en abismon*; oceanaĵ *abismoj*. 2. *Sur la rando de abismo*; *kuŝas abismo* inter la du opinioj; *lia animo estas abismo* sen limo.

ABISSAL *Abisma* profundo, sedimento, faŭno.

ABISSÍNIO 1. *Abisena* popolo. 2. *La abiseno* (log. Abisenujo).

ABITA 1. *Ligi ŝnuron al bito* (sur ferdeko). 2. *Bitetoj* (sur boatrando)

ABJUDICAR — *Abjuri* (malagnoski per juĝa decido).

ABJURAR *Forĵuri, forkonfesi* la kredon.

ABLAÇÃO 1. *Ablacio* de la ovario. 2. *Ablacio* de la glacisurfaco (erozio).

ABLATIVO *Kazo ablativo* (gram.).

ABNEGAÇÃO *Agi kun abnegacio, sinjorgeso*.

ABNEGADO 1. *Abnegacia, sinofera* agado. 2. *Abnegaciema, sinoferema* spirito.

ABNEGAR *Abnegaciu* vin kaj levu vian krucon; *sin foroferi* por la bono de aliaj.

ABÓBADA 1. *Volbo*; romanika, gotika *volbo*; *korbansa, superlevita volbo*. 2. *La ĉiela volbo*.

ABÓBORA *Kukurbo* (bot.: "kukurbita").

ABOCANHAR 1. *La hundo buŝkaptis* la ĵetitan viandon. 2. *Ĝi enbuŝigis* la tutan pecon.

ABOCAR *La hundo lerte buŝkaptis* la ĵetitan pecon.

ABOLIÇÃO *Abolicio* de la sklaveco, mortpuno.

ABOLICIONISMO *La usona aboliciismo*.